

КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

СХВАЛЕНО
вченою радою КНЗ «ЧОПОПП
Черкаської обласної ради»
протокол №3 від 31 серпня 2022 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом КНЗ «ЧОПОПП
Черкаської обласної ради»
№77 від 21 вересня 2022 року

**ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ**

(тематичний курс підвищення кваліфікації за вибором
педагогічних працівників)

**Розробник: Андрющенко Тетяна
Костянтинівна**, завідувач кафедри
дошкільної освіти та професійного
розвитку педагогів КНЗ «Черкаський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради», доктор
педагогічних наук, професор
Експерт: Глоба Марія Григорівна,
завідувач відділу фізичної культури,
військово-патріотичного виховання та
основ здоров'я комунального
навчального закладу «Черкаський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»

Пояснювальна записка

Актуальність тренінгу «Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості» зумовлена тим, що життя і здоров'я людини є найвагомішими цінностями держави, оскільки саме вони є показником цивілізованості суспільства, головним критерієм ефективності діяльності всіх його сфер. Здоров'я підрастаючого покоління правомірно розглядається не лише, як найбільша соціальна цінність, а й вирішальний чинник економічного розвитку, конкурентоспроможності держави. Саме тому з позицій сьогодення набуває особливої значимості проблема збереження та зміцнення здоров'я дітей, виховання особистості, здатної на повноцінну реалізацію своїх фізичних, інтелектуальних та духовних можливостей.

Зважаючи на зазначене, одним із пріоритетних завдань сучасної освіти є формування у дітей здоров'язбережувальної компетентності. Дуже важливо з дитинства сформувати у дітей валеологічний світогляд, мотивацію на здоровий спосіб життя; дати знання про здоров'я та чинники його збереження; забезпечити можливість набувати досвід здоров'язбережувальної діяльності.

Мета курсу:

- розвивати професійну компетентність педагогічних працівників щодо використання інноваційних підходів у процесі формування в дітей дошкільного та шкільного віку здоров'язбережувальної компетентності.
- сформувати визначати наявний рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності особистості;
- удосконалити здоров'язбережувальні життєві навички, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я особистості

Завдання курсу:

Систематизувати знання щодо:

- здоров'язбережувального змісту освіти;
- методики формування здоров'язбережувальної компетентності особистості;
- життєвих навичок, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я особистості;

Сформувати вміння:

- розкривати сутність поняття «здоров'я», враховувати вимоги до формування його складових в освітньому процесі;
- використовувати інноваційні форми, методи, засоби формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного і шкільного віку;
- визначати наявний рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності особистості;

Розвинути установки до:

- створення здоров'язбережувального середовища в закладах дошкільної та загальної середньої освіти;

- побудови освітнього процесу в закладі дошкільної та загальної середньої освіти на основі компетентісного підходу.

Очікувані результати:

- знання методики формування здоров'язбережувальної компетентності особистості;
- розуміння проблем, шляхів і завдань виховання здорового покоління;
- вміння самостійно розробляти стратегії забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу, навчальні завдання для формування в дітей здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок;
- готовність до використання інноваційних форм, методів, засобів формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного/шкільного віку;
- здатність до створення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти

Навчальні заняття за Програмою проходять у дистанційній формі.

Навчально-методичне забезпечення курсу представлено матеріалами для роботи здобувачів освіти під час навчання (анкети, міні-лекції, практичні завдання, презентації, QR-коди, комплекс вправ, роздатковий і демонстраційний матеріал, завдання для міні-досліджень, список рекомендованої літератури).

Профіль програми тематичного курсу «Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості»		
Обсяг навчального навантаження	0,27 кредиту ЄКТС (8 академічних годин)	
Заклад освіти	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»	
Рівень програми	Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти	
А	Мета програми	
	Удосконалити професійну компетентність педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти щодо використання інноваційних підходів у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності особистості	
В	Характеристика програми	
1.	<i>Функціональна спрямованість</i>	Розвиток складових професійних компетентностей педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, метою яких є збереження і зміцнення фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я дітей, формування у них навичок збереження власного здоров'я і здоров'я оточуючих.
2.	<i>Фокус програми</i>	Акцент програми робиться на: – презентацію педагогам методики формування здоров'язбережувальної компетентності особистості; – розкриття змісту життєвих навичок, що сприяють

		збереженню фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я особистості; – ознайомлення педагогів з формами, методами, засобами формування здоров'язбережувальної компетентності особистості; – розвиток у педагогічних працівників вмінь та навичок, необхідних для формування здоров'язбережувальної компетентності особистості
3.	<i>Орієнтація програми</i>	Програма орієнтована на розвиток і вдосконалення здоров'язбережувальної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти. Фокусування уваги педагогів на інноваційних формах і методах формування здоров'язбережувальної компетентності особистості на основі життєвих навичок, створення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти.
4.	<i>Особливості та відмінності</i>	Курс є доступним для проходження у дистанційному режимі при опосередкованому керівництві викладача. На курсі значна частина часу відводиться розробці стратегій забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу закладів дошкільної та загальної середньої освіти, моделюванню навчальних завдань для формування у дітей здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок, аналізу методів навчання, що сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності особистості, визначення рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності особистості, розробку презентацій власних проєктів. Програма курсу складається з 1 (одного) навчального модулю тривалістю 8 академічних годин (0,27 кредиту ЄКТС). Навчальний модуль містить 2 теми навчальних занять, які проводяться в онлайн режимі або очній формі та мають практичне спрямування. Проходження навчання завершується тестуванням, за результатами якого видається сертифікат відповідного зразка.
5.	<i>Цільова група</i>	Педагогічні працівники закладів дошкільної та загальної середньої освіти
C	Професійні вимоги та продовження навчання	
1.	<i>Професійні вимоги (компетенції)</i>	Визначає посадова інструкція
2.	<i>Продовження навчання</i>	Програма курсу передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних знань, умінь, навичок педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти у сфері формування здоров'язбережувальної компетентності суб'єктів освітнього процесу на основі життєвих навичок у системі неформальної та інформальної освіти
D	Стиль та методика навчання	
1.	<i>Підходи до викладання та навчання</i>	Теоретико-методологічним підґрунтям програми тренінгу є методологічні підходи: компетентнісний підхід, що є основою для розкриття сутності здоров'язбережувальної компетентності особистості,

		спрямовує педагогів до мотивації дітей до сприйняття знань про здоров'я та чинники його збереження, свідомого вибору моделі поведінки і діяльності, які відповідають здоровому способу життя, застосовуючи здоров'язбережувальні життєві навички у відповідних ситуаціях; аксіологічний підхід, що дозволяє спрямувати зміст освітньої діяльності з дошкільниками та учнями на формування в них ціннісного ставлення до власного здоров'я і здоров'я інших людей з позиції сприйняття здоров'я як життєвої цінності; культурологічний підхід, що передбачає сприйняття феномена здоров'я в контексті культуротворення і культурозбереження особистості, формування у дітей здоров'язбережувальних життєвих навичок на зразках відповідних різновидів культури: культури здоров'я, харчування, рухової культури, культури тіла, спілкування, культури поведінки; особистісно-діяльнісний підхід, що уможлиблює об'єднання сутнісних зв'язків особистісно зорієнтованого та діяльнісного підходів, а також забезпечує врахування потенційних можливостей кожної дитини, її суб'єктивного досвіду в організації навчально-виховного процесу з формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей та насичення здоров'язбережувальним змістом різних видів діяльності дітей для формування і закріплення здоров'язбережувальних життєвих навичок, набуття досвіду здорового способу життя. Навчання на тренінгу проходить у дистанційному режимі
2.	Система оцінювання	Оцінювання результатів навчання за Програмою курсу «Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості» здійснюється за шкалою «зараховано/не зараховано» на підставі перевірки результатів підсумкового комплексного тестування здобувачів освіти
Е	Програмні компетентності	
1.	Загальні	Здатність до – навчання та самонавчання; – критичності та самокритичності; – до планування та розподілу часу; – дій на підставі етичних суджень; – збереження навколишнього середовища; – здоров'я, благополуччя і безпеки; – генерування нових ідей (креативності); – виявлення і вирішення проблем; – застосування знань на практиці; – прийняття обґрунтованих рішень; – взаємодії з іншими людьми в конструктивному ключі, навіть при вирішенні складних питань; – оцінювання і підтримки якості роботи; – використання інформаційних та комунікаційних технологій
2.	Фахові (предметно-орієнтовані)	– проявляти усвідомлення вимог до професійної діяльності педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти щодо формування здоров'язбережувальної компетентності особистості; – здатність розробляти навчальні завдання для формування у

		дошкільників та учнів здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок; – спроможність створювати умови для розвитку здоров'язбережувальних життєвих навичок, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я особистості та побудови здоров'язбережувального середовища в закладах освіти; – уміння забезпечувати здоров'язбережувальну спрямованість освітнього процесу в закладах освіти; – формувати у педагогів навички аналізу стану здоров'я дітей
F	Зміст та навчальні елементи Програми	
	Здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу сучасних закладів освіти. Організація здоров'язбережувального середовища закладу освіти. Вимоги до професійної діяльності педагогів щодо формування здоров'язбережувальної компетентності особистості. Розробка стратегій забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу. Здоров'язбережувальна компетентність особистості: методика формування. Аналіз методів навчання, що сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності особистості. Життєві навички як основа здоров'язбережувальної компетентності. Розробка навчальних завдань для формування в особистості здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок	
G	Програмні результати навчання	
	– знання методики формування здоров'язбережувальної компетентності особистості; – розуміння проблем, шляхів і завдань виховання здорового покоління; – вміння самостійно розробляти стратегії забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу, навчальні завдання для формування в дітей здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок; – готовність до використання інноваційних форм, методів, засобів формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного/шкільного віку; – здатність до створення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти; – спроможність до формування здоров'язбережувальних життєвих навичок, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного і духовного здоров'я особистості	

Навчально-тематичний план програми тематичного курсу
«Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості»
8 годин (0,27 кредиту ЄКТС)
(дистанційна форма навчання: 8 годин – онлайн)

Назва модуля і тем	Кількість годин			
	Всього	Онлайн		
		лекція	практикум	форум
Модуль. Особливості формування здоров'язбережувальної компетентності особистості				
Тема 1. <i>Оздоровча парадигма сучасної освіти.</i> Здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу сучасних закладів освіти. Організація здоров'язбережувального середовища закладу освіти. Розробка стратегій забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу.	3	1	2	
Тема 2. <i>Психолого-педагогічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності особистості.</i> Здоров'язбережувальна компетентність особистості: методика формування. Аналіз методів навчання. Здоров'язбережувальні життєві навички. Розробка навчальних завдань для формування в особистості здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок.	3	1	2	
Тест	1		1	
Рефлексія. Особливості реалізації технології формування здоров'язбережувальної компетентності особистості в освітньому процесі закладів дошкільної та загальної середньої освіти.	1			1
Всього:	8	2	5	1

Навчально-тематичний план програми тематичного курсу
«Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості»
8 годин (0,27 кредиту ЄКТС)
(дистанційна форма навчання: 8 годин – очно)

Назва модуля і тем	Кількість годин			
	Всього	лекція	практикум	форум
Модуль. Особливості формування здоров'язбережувальної компетентності особистості				
Тема 1. <i>Оздоровча парадигма сучасної освіти.</i> Здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу сучасних закладів освіти. Організація здоров'язбережувального середовища закладу освіти. Розробка стратегій забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу.	3	1	2	
Тема 2. <i>Психолого-педагогічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності особистості.</i>	3	1	2	

Здоров'язбережувальна компетентність особистості: методика формування. Аналіз методів навчання. Здоров'язбережувальні життєві навички. Розробка навчальних завдань для формування в особистості здоров'язбережувальної компетентності відповідно до життєвих навичок.				
Тест	1		1	
Рефлексія. Особливості реалізації технології формування здоров'язбережувальної компетентності особистості в освітньому процесі закладів дошкільної та загальної середньої освіти.	1			1
Всього:	8	2	5	1

Список рекомендованих джерел

1. Андрющенко Т. К. Проектування особистісно зорієнтованої моделі валеологічної освіти в дошкільних навчальних закладах. *Імідж сучасного педагога*. 2008. № 7–8. С. 97–100.
2. Андрющенко Т.К. Самореалізація педагогів у процесі підготовки до формування здоров'язбережувальної компетентності особистості. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. № 7 (25). С. 370–376.
3. Андрющенко Т.К. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників у процесі навчально-дослідницькій діяльності : навч.-метод. посіб. К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – 100 с.
4. Андрющенко Т.К. Формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності (старший дошкільний вік) : методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 120 с.
5. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А. М. Богуш; авт. кол. : А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. Спецвип. журн. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. К., 2012. 30 с.
6. Барвисте життя: хрестоматія для читання дітям дошкільного віку / упор. : Л.В.Лохвицька, Т. К. Андрющенко. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 344 с.
7. Бойченко Т. Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України. *Основи здоров'я і фізична культура*. 2008. № 11-12. С. 6–7.
8. Денисенко Н. Ф., Лиходід Л. В., Лупінови С. В., Михайличенк А. Ф. Витоки здоров'я дитини : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 160 с.
9. Денисенко Н. Освітній процес має бути здоров'язбережувальним. *Дошкільне виховання*. 2007. № 7. С. 8–10.
10. Дошкільне тіловиховання. Вплив рухової активності на здоров'я дитини дошкільного віку / Авт.-упор. : Л. В. Калуська, З. В. Калуський, М. М. Гуменюк. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 184 с.

11. Левінець Н. В. Впровадження здоров'язберігаючих технологій як актуальний напрям сучасної освіти. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Вип. 16. Серія: Філософія, педагогіка, психологія : зб. наук. праць. Київ : Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. С. 116–120.
12. Лохвицька Л. В., Андрющенко Т. К. До здоров'я дітей – через освіту дорослих : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 176 с.
13. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей «Про себе треба знати, про себе треба дбати». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 120 с.
14. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т. К. Навчи мене дбати про себе! Робочий зошит з основ здоров'я для дошкільнят [старший дошкільний вік]. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 64 с.
15. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 136 с.
16. Смольникова Г. Здоров'язбережувальні та здоров'яформувальні технології. *Дошкільне виховання*. 2013. № 7. С. 23–26.